

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Uudenmaan liitto
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Kommentteja Uusimaa 2050 -kaavan valmisteluaineistosta

Kommentit antaa: Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (rek.nro 116.353, 3000 jäsentä vuoden 2017 lopussa). Tringa ry:n tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä- Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on tutustunut Uusimaa-kaavan aineistoihin. Rakennekaava on esitystavaltaan hyvin yleispiirteinen, minkä vuoksi kommentoimme lähinnä suunnittelumääräyksiä ja ympäristöä koskevaa suunnitteluperiaatekorttia.

Seutujen erityiskysymykset

Maakuntakaavoituksella on keskeinen rooli eri intressien yhteensovittamisessa. Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaan kaavoituksen yhtenä tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilyttäminen. Valtion viranomaisen vahvistusmenettelyn kumoaminen lisää maakunnanliittojen vastuuta luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä. Erityisesti tiivistyvällä pääkaupunkiseudulla maakuntakaavan merkitys on olennainen ohjattaessa alemman tason kaavaratkaisuja.

Tässä valossa ihmettelemme ratkaisua, jonka mukaan vain Länsi-Uudenmaan erityiskysymyksiin on sisällytetty tarve huomiota ekologisen verkoston toimivuus ja luontoarvoista huolehtiminen. Huomautamme, että luontoarvojen turvaaminen korostuu koko maakunnan alueella, ja erityisesti kasvavalla pääkaupunkiseudulla ja sen lähialueilla. Katsomme, että ekologisen verkoston toimivuudesta ja luontoarvoista huolehtiminen tulee lisätä Helsingin seudun sekä Länsi-Uusimaan erityiskysymyksiin.

Koko aluetta koskevat suunnittelumääräykset

Koko maakuntaa koskevat suunnittelumääräykset ovat näkemyksemme mukaan melko tasapainoisia ja ohjaavat osaltaan maakunnan kehittymistä kestävämpään suuntaan.

Yksi keskeinen tarkennus koskee viherkehän suunnittelumääräyksiä, jotka nyt keskittyvät lähinnä virkistyskäyttöön ja matkailuun. Katsomme, että määräykseen tulee kirjata selvemmin suojelualueiden ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden turvaaminen. Tämä koskee sekä manner- että meri- ja saaristoalueita.

Vetovoimaisen ympäristön suunnitteluperiaatekortti

Valmisteluaineistoa varten kaavan suunnitteluperiaatteet on konkretisoitu suunnitteluperiaatekorteiksi, jotka ohjaavat rakennekaavan ja tulevien seutujen kaavojen ratkaisuja. Vetovoimaisen ympäristön

suunnitteluperiaatekortti ja sen tavoitteet ovat mielestämme monipuolisia, mutta luontoarvojen turvaaminen tulee sisällyttää vahvemmin ohjaavaksi tekijäksi.

Kaavaselostuksen mukaan luonnon monimuotoisuuden osalta lähtökohtana ovat voimassaolevien maakuntakaavojen, erityisesti 4. vaihemaakuntakaavan tietopohja ja ratkaisut. Katsomme, ettei 4. vaihemaakuntakaavan viherrakenne riitä sellaisenaan lähtökohdaksi vaihekaavojen suunnittelulle, sillä kaavan valmistelun loppumetreillä luovuttiin monista luonnon turvaamisen kannalta olennaisista ratkaisuista. Näitä olivat mm. luo-alueet, soidensuojelun täydennysohjelman SL-varaukset sekä alle 5 hehtaarin SL-varaukset.

Uusimaa 2050 -kaavassa ja erityisesti tulevaisuuden seutujen vaihekaavoissa luontoarvoja tulee tarkastella monipuolisemmin. Kaikissa vaihekaavoissa tulee lisätä suojeluvarausten määrää valitsemalla sopivia kohteita suojelun ulkopuolisista maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävistä luontoalueista. Lisäksi mukaan tulisi liittää uudestaan aiemmin poistettuja alle 5 hehtaarin SL-varaukset.

Lisäksi esitämme edelleen, että Luo-merkintä otetaan käyttöön kaavatyössä. Esimerkiksi suurin osa maakunnallisista lintualueista (MAALI, Ellermaa 2010), jotka eivät yllä luonnonsuojelun tasolle, sopii merkittäväksi luo-merkinnällä. Esitystavan osalta katsomme, että pienet suojelu- ja luo-alueet voidaan esittää liitekartalla, mutta tällöin merkintöjen tulee olla oikeusvaikutteisia.

Helsingin seudun vaihekaava

Viherrakenteen säilyttäminen vaatii enemmän luontoa turvaavia merkintöjä erityisesti tiivistyvällä pääkaupunkiseudulla. Helsingin seudun vaihekaavassa olisi siksi syytä esittää aikaisempaa kattavammin luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet, kuten suojellut ja suojeluun varatut alueet, maakunnallisesti merkittävät suojelemattomat luontoalueet sekä tärkeät viheryhteydet. Yksi linnuston kannalta keskeinen esimerkki on Suomenojan lintualue Espoossa. Myös meri- ja saaristokohteita tulee tarkastella tästä näkökulmasta.

Keskeinen viherrakenne voitaisiin esittää oikeusvaikutteisella liitekartalla, mikä ohjaisi alemman tason suunnittelua huomioimaan ja turvaamaan maakunnallisesti merkittävät kokonaisuudet. Tätä edesauttaisi myös pääkaupunkiseudun kasvuvyöhykkeen suunnittelumääräyksen tarkentaminen siten, että se edellyttäisi paikallisen ekologisen verkoston huomioimista.

Lopuksi

Maakuntakaavoituksessa halutaan keskittyä yhä selkeämmin vain valtakunnallisesti ja maakunnallisesti välttämättömiin asioihin. Katsomme, että strategisuus ei saa tarkoittaa luonnon heikentämistä. Riittävän tarkat säilyttävät merkinnät ovat välttämättömiä erityisesti luontoarvojen osalta, jotta varmistetaan, että kunnat toteuttavat maakuntakaavan periaatteita omassa kaavoituksessaan. Muistutamme, että Uusimaa-kaavan tavoitteisiin on kirjattu hyviä alakohtia luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden lisäämisestä. Näiden tavoitteiden tulee myös aidosti ja konkreettisesti näkyä kaavaratkaisuissa.

Helsingissä 13.4.2018

Jukka Hintikka
Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry